

Uw natuurerfplan

Voor versterking van het landschap en de biodiversiteit

Naam: P. Stemerding
Straat: Guldenweg 2
Postcode, plaats: 7108 BT Winterswijk

E-mail: Peter.stemerding@outlook.com
Telefoonnr: 06 53 468 498

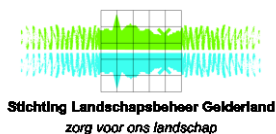
Afwijkend postadres: nvt

Uw adviseur: Ing. R. Borkes

Datum: 7-7-2021

Versie definitief

Het Natuurerf is een planvorm van

Stichting Landschapsbeheer Gelderland
Rosendaal 2a, 6891 DA Rozendaal
026 35 37 444
info@landschapsbeheergelderland.nl
www.landschapsbeheergelderland.nl

I. Inleiding

Biodiversiteit: versterking dringend gewenst!

Biodiversiteit staat mondiaal onder grote druk. Ook in Nederland gaat het niet goed met allerlei diersoorten. Amfibieën, vogels, kleine zoogdieren en allerlei insecten nemen in aantal af. Voor wilde bijen in Nederland geldt dat van de circa 360 soorten, ruim 50% door uitsterven wordt bedreigd. Dit komt o.a. doordat bloemrijk grasland – belangrijk voor voedsel en nestgelegenheid - sinds de 19e eeuw drastisch is afgenomen. Het feit dat wilde bijen niet ver kunnen vliegen maakt deze soorten kwetsbaar.

Het probleem voor wilde bijen is vooral het gebrek aan voedsel en onderdak. Honingbijen kunnen verder vliegen, zij hebben vooral last van te weinig voedsel, ziekten en verzwakking door gewasbeschermingsmiddelen.

Ook voor veel andere diersoorten geldt dat achteruitgang samenhangt met bedreiging van het leefgebied. Toename van grootschalige monocultuur in het landelijk gebied is hier mede debet aan. Veel kleine landschapselementen zoals hoogstamboomgaarden, houtsingels, hagen en 'rommelhoekjes' zijn grotendeels verdwenen. In het verleden vormden landbouwgronden, bermen en dijken bloeiende linten in het landschap met royaal aanbod van voedsel en nestgelegenheid. Door toename van efficiëntie in het beheer is dit bloeiende karakter echter verloren gegaan. Hierdoor zijn (wilde) bijen, vlinders en andere bestuivers steeds meer aangewezen op bloeiende planten in tuinen en op erven binnen de bebouwde kom als toevluchtsoord. Het is van belang dat deze toevluchtsoorden behouden blijven en verder worden ontwikkeld en met elkaar worden verbonden. Particuliere grondeigenaren spelen daarbij een cruciale rol.

Over Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG) is dé organisatie in Gelderland die zich inzet voor het cultuurlandschap: het landschap met heggen, knotwilgen, boomgaarden en poelen. Daarbij heeft SLG behoud en ontwikkeling van biodiversiteit hoog in het vaandel. Advisering over landschappelijke inrichting en ecologisch beheer is daarbij een belangrijk instrument.

SLG heeft geen eigen terreinen en werkt dus altijd samen met anderen. Dit kan een gemeente zijn, een particuliere grondeigenaar (bewoner van het buitengebied), vrijwilligers of de Provincie Gelderland.

II. Aanleiding

Het erf van de heer Stermerdink is gelegen aan de Guldenweg 2 in Winterswijk (gemeente Winterswijk). De heer Stermerdink heeft de gebouwen op het erf gerestaureerd met behoud van de karakteristiek en lokale kenmerken. In aansluiting daarop bestaat ook de wens het erf rondom de boerderij op verantwoorde wijze in te richten waarbij de landschappelijke waarde wordt versterkt en de cultuurhistorische inrichtingsprincipes van het boerenerf worden gerespecteerd. Speciale aandacht gaat uit naar de biodiversiteit in het plan.

III. Uitgangspunten inrichtingsplan Het Guldenhuis

- Ontwerp volgens cultuurhistorische inrichtingsprincipes. Duidelijk onderscheid tussen het voorerf (wonen) en het achtererf (werken). De landschapselementen hebben een logische plek op het erf ten aanzien van het oorspronkelijke gebruik.

Afbeelding: weergave van de cultuurhistorische inrichtingsprincipes. Het voor en het achter met bijbehorende functies / landschapselementen.

- Het achtererf van het boerenbedrijf is van oorsprong een centrale plek waar het boerenbestaan zich grotendeels afspeelde. Rondom deze centrale plek vinden we bijgebouwen zoals de wagenloods, de hooiberg, de veestalling etc. Het achtererf krijgt daardoor een besloten en dynamische sfeer. In de huidige situatie is hier geen sprake van. De achterzijde van de boerderij grenst direct aan een langgerekte open ruimte zonder gebouwen of functies. Hierdoor ontbreekt de context van het achtererf, een beeld dat niet past bij een Winterswijkse erf. Het ontwerp geeft het achtererf nieuwe functies, een besloten groene sfeer, rondom een centrale open ruimte. De relatie met het landschap wordt behouden door het in stand laten van diverse zichtlijnen.
- Het open achtererf heeft momenteel een enigszins langgerekte uitstraling (behoorlijk breed maar niet heel diep). Het ontbreken van beplanting en een lange oprit welke doorloopt achter de boerderij richting schoppe versterkt dit beeld. De lijnen in het ontwerp staan daarom grotendeels haaks op het oprit waardoor deze langgerekte uitstraling wordt doorbroken. Ook door middel van de bestrating wordt hieraan bijgedragen.
- Referentie voor het ontwerp is de situatie omstreeks 1900. Het boerenerf is van oorsprong geheel zelfvoorzienend en kent daarom veel verschillende landschapselementen met elk haar eigen functie. De variëteit aan landschapselementen draagt bij aan de gelaagdheid op het erf.

Afbeelding: gelaagdheid van het boerenerv

- Boerenerven in Winterswijk kenmerken zich doordat ze zijn ingebed in het 'coulissenlandschap'. De erven hebben mede daarom een besloten karakter met veel groen. Het ontwerp draagt bij aan de inbedding in het landschap waarmee een intieme besloten sfeer wordt gecreëerd.

Afbeelding: Historische kaart situatie 1900

Afbeelding: Referentiebeeld, boerenerf ingebed in het landschap

- Biodiversiteit is anno 2021 een belangrijk onderwerp. De biodiversiteit wordt versterkt door het creëren van maximale variatie. Op die manier ontstaan er veel verschillende biotopen waarin tal van dieren een geschikte leefomgeving kunnen vinden. De variatie wordt op verschillende manieren en schaalniveau's bereikt, o.a. door:
 - Variatie in landschapselementen (heg, haag, boom, singel, bosje poel, etc) Dit draagt bij aan de gelaagdheid van het erf.
 - Variatie in (streekeigen) soorten (zowel bomen als struiken)
 - Variatie in beheer (intensief, extensief, periodiek en gefaseerd). Hierdoor is het mogelijk om in het landschapselement variatie aan te brengen. Door gefaseerd/periodiek beheer krijg je verschillende leeftijden en hoogtes in het element. Ook op het niveau van graslandbeheer is dit mogelijk door de principes van sinusbeheer toe te passen.

Afbeelding: Sinusbeheer toegepast in een groen en gevarieerd landschap

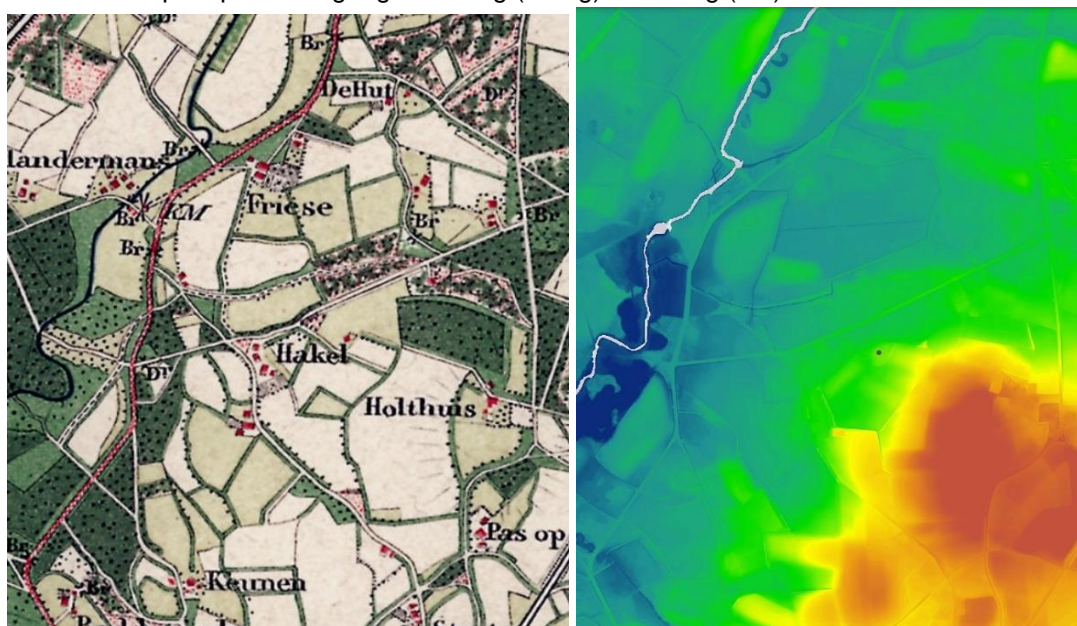
IV. Huidige situatie

Landschapstype

Het erf is gelegen in het kampenlandschap.

Met name in Oost-Gelderland komen aan het oppervlak langgerekte dekzandruggen voor, waar de westenwind het zand opstuwde. Daar tussenin stroomden beekjes. Hier is het kampenlandschap ontstaan. Het kampenlandschap bestaat niet uit grote akkercomplexen, maar uit individuele akkers. De boerenbedrijven voeren een gemengde bedrijfsvoering, een combinatie van akkerbouw en veeteelt. Ieder kamp bestaat uit akkers op de hoger gelegen dekzandrug, grasland langs de beekjes tussen de ruggen en het boerenerf er tussen in op de flanken van de rug. Omdat de grond vaak arm was, brachten de boeren mest en heideplaggen als bemesting op het land. Honderden jaren bemesting zorgden ervoor dat de akkers steeds hoger werden, met een vrij steile rand. Om de gewassen te beschermen tegen wildvraat en wind, werden ze omgeven met houtwallen en houtsingels. Wegen volgden de hogere delen in het landschap en hadden hierdoor vaak een bochtig verloop.

Deze beschrijving is goed te herkennen in de hieronder (links) afgebeelde historische kaart (1900). Daarnaast staat de hoogtekaart afgebeeld waarop in de zuidoost hoek van de afbeelding een hoge dekzandkop is te zien, in de noordwesthoek een lager gelegen gebied waar de Boven Slinge doorheen loopt. Op de overgang van hoog (droog) naar laag (nat) vinden we het erf.

Het erf

De oorspronkelijke erfbeplanting / erfindeling is zo goed als verdwenen. Daar waar het boerenerf van oudsher een duidelijke indeling kent met een duidelijk onderscheid tussen de functies en plek zien we nu een open erf met hier en daar nog een verdwaalde boom zonder een herkenbare structuur of indeling. De meest in het oog springende landschapselementen die het erf kent zijn de laanbeplanting langs het oprit, een oude wilg en een oude fruitboom op het achtererf. Hieraan zijn recent een poel en een houtsingel toegevoegd in het weilandje ten noorden van het erf. De bestaande inheemse beplanting wordt voor zover mogelijk behouden in het plan. Het erf biedt dus de ruimte voor een nieuwe inrichting welke aansluit bij het huidige gebruik, rekening houdend met het landschap, de biodiversiteit en de cultuurhistorische inrichtingsprincipes.

V. Inrichtingsplan

Hieronder worden de diverse nieuw aan te leggen landschapselementen tot in detail uitgewerkt en beschreven. Op de inrichtingskaart worden deze elementen eveneens weergegeven waarbij de beschreven objecten corresponderen met de nummers op de bijgevoegde kaart. In de bijlage van dit inrichtingsplan zijn de informatievellen opgenomen over de aanleg en beheer van de voorgestelde elementen.

1. Knip- en scheerheg

Op uw erf

De voortuin vinden we vanzelfsprekend aan de voorzijde van de boerderij. De voortuin kende vaak een sierfunctie. Om dat duidelijk te maken gebruikte men doorgaans een heg met een duidelijke sierwaarde. Te denken valt aan de beuk, liguster of in dit geval de haagbeuk.

Aanleg nieuw element

Locatie	:	Om de voortuin (zie inrichtingsschets)
Lengte	:	42 meter
Plantwijze	:	4 stuks per meter
Aantal	:	168 stuks
Soort	:	Haagbeuk (<i>Carpinus betulus</i>)
Maat	:	60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	:	Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:	nvt

2. Knip- en scheerheg

Op uw erf

Naast de siertuin vinden we aan de voorzijde van de boerderij ook de moestuin. De moestuin moest worden beschermd tegen schadelijk wild. Daarom werd in om de moestuin vaak gebruik gemaakt van een doorndragende heg: de meidoorn.

Aanleg nieuw element

Locatie	:	Om de moestuin (zie inrichtingsschets)
Lengte	:	28 meter
Plantwijze	:	4 stuks per meter
Aantal	:	112 stuks
Soort	:	Eenstijlige meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)
Maat	:	60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	:	Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:	nvt

3. Knip- en scheerheg

Op uw erf

Aan de achterzijde van het erf wordt ook gebruik gemaakt van een klein aantal scheerheggen. Ze dragen bij aan de indeling van het erf. Doordat de hagen niet veel hoger worden dan circa 1,2 meter blijft het uitzicht bestaan. Omdat siersoorten alleen toegepast kunnen worden aan de voorzijde van het erf wordt er gebruik gemaakt van de Veldesdoorn. Een landschappelijke soort welke zich goed laat beheren als scheerheg. Een meidoorn behoort ook tot de mogelijkheden, maar een doornloze soort verdient hier om praktische redenen de voorkeur.

Aanleg nieuw element

Locatie	: Om het achtererf (zie inrichtingsschets)
Lengte	: 50 meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 200 stuks
Soort	: Veldesdoorn (<i>Acer campestre</i>)
Maat	: 60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	: nvt

Cultuurhistorische waarde

Knip- en scheerheggen zijn al eeuwen te vinden in het Nederlandse cultuurlandschap. Deze lijnvormige landschapselementen kennen een sterke samenhang met het omringde landschap. Nabij boerderijen en rondom boomgaard en moestuin waren veelal de heggen te vinden. Vaak diende de heggen als eigendoms- of perceelsscheiding. De doornige heg had daarnaast ook nog een belangrijke veekerende functie.

Langs de rivieren dienden de heggen om de waterstroom bij overstromingen te remmen en te verdelen, zodat het vruchtbare slib kon bezinken. Inmiddels zien we dat veel heggen bedreigd worden. Veel heggen zijn uit het landschap verdwenen door de komst van prikkeldraad, de

ruilverkavelingen en achterstallig onderhoud. Alle reden om de heg weer terug te brengen in het landschap. Heggen zijn namelijk nog altijd functioneel als windscherm en als veekering, ook bij hoge rivierwaterstanden zorgen ze voor een permanente afrastering. Daarnaast houden ze de grond vast en dragen ze bij aan een goede waterhuishouding.

Ook veel dieren hebben profijt van de aanwezigheid van een heg. Vogels gebruiken het als broedplaats; veel kleine zoogdieren vinden er voedsel en een schuilplaats en voor vlermuizen is een haag erg belangrijk als oriëntatiepunt.

Knip- en scheerheg

4. Vogelbosje, geriefbosje en bijenbosje

Op uw erf

Het vogelbosje is een gevarieerd bosje met verschillende soorten. Omwille van de biodiversiteit verdient een gemengd bosje de voorkeur ten opzichte van een monocultuur zoals bij het geriefhoutbosje het geval is. Dit soort bosjes waren zeer doelmatig en werden gebruikt voor de levering van (gerief)hout. De vorm kan variëren, maar het gebruiksgemak was daarin bepalend. Hierdoor had het bosje meestal een rechthoekige vorm. De contouren van de drie bosjes (4a, b en c) hebben ook dit rechthoekige karakter. Door de bosjes los van elkaar te knippen ontstaat er ruimte voor het kippenhok, welke op deze manier landschappelijk wordt ingepast. Bovendien neemt de lengte bosrand bij het opknippen aanzienlijk toe. De bosrand is een ecologisch interessant overgangsgebied van open ruimte naar besloten bos.

Aanleg nieuw element

Locatie	:	In de zuidoost hoek van het erf (zie inrichtingsschets)
Lengte	:	A circa 27 meter B circa 10 meter C circa 11 meter
Breedte	:	A circa 5 tot 9 meter B circa 8 meter C circa 5 meter
Oppervlak	:	A 150 m ² B 80 m ² C 55 m ² TOTAAL: 285 m ²
Plantwijze	:	Vierkantsverband 1,50 m x 1,50 m
Aantal	:	127 stuks
Soort	:	25 stuks vuilboom 25 stuks krent 25 stuks gelderse roos 25 stuks lijsterbes 15 stuks gewone liguster 12 stuks hazelaar
Maat	:	60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	:	Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:	Nvt

5. Vogelbosje, geriefbosje en bijenbosje

Op uw erf

Ook in de noordwest hoek van het achtererf is een bosje gesitueerd. Het bosje vult hier de incurante ruimte op tussen pruimengard, erfverharding, oprit en parkeerruimte. Dit tweede bosje draagt bij aan de balans op het erf en zorgt er voor dat de parkeerruimte aan het hoog onttrokken wordt. De zichtlijn vanuit het huis in zuidwestelijke richting blijft gerespecteerd.

Aanleg nieuw element

Locatie	:	Ten zuiden van de kapschuur (zie inrichtingsschets)
Lengte	:	Circa 20 meter
Breedte	:	Circa 14 meter
Oppervlak	:	180 m ²
Plantwijze	:	Vierkantsverband 1,50 m x 1,50 m
Aantal	:	80 stuks
Soort	:	10 stuks vuilboom 10 stuks krent 10 stuks lijsterbes 10 stuks hazelaar 15 stuks Gelderse roos 15 stuks veldesdoorn 10 stuks gewone liguster
Maat	:	60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	:	Zie informatievelen in de bijlage
Overig	:	Plant de liguster en de veldesdoorn rondom de parkeervakken.

6. Vogelbosje, geriefbosje en bijenbosje

Op uw erf

In aansluiting op het vorige bosje (5) wordt ook de westzijde van de kapschuur beplant. Het bosje vormt tevens de overgang van erf naar landschap. Met dit bosje wordt langs beide zijden van het oprit een besloten groene sfeer gecreëerd. Dit vormt een fraai contrast met het centrale, open achtererf.

Aanleg nieuw element

Locatie	:	Ten westen van de kapschuur (zie inrichtingsschets)
Lengte	:	Circa 10 meter
Breedte	:	Circa 6 meter
Oppervlak	:	60 m ²
Plantwijze	:	Vierkantsverband 1,50 m x 1,50 m
Aantal	:	27 stuks
Soort	:	5 stuks hazelaar 5 stuks gelderse roos 5 stuks vuilboom 5 stuks krent 5 stuks lijsterbes 2 stuks egelantier
Maat	:	60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	:	Zie informatievelen in de bijlage
Overig	:	nvt

Cultuurhistorische waarde

Vogelbosjes kom je vaak tegen op het erf. Een vogelbosje is een bosje die voornamelijk uit struiken bestaat en vaak niet groter is dan 500 m² met een gemiddelde oppervlakte van 200 m². De soorten die in het bosje aangeplant worden, zijn vooral besdragende struiken als meidoorn, gelderse roos en lijsterbes om vogels aan te trekken. Een vogelbosje wordt gebruikt als broedplaats en schuilplaats door zowel vogels als klein zoogdieren. Daardoor voegt een vogelbosje veel toe aan de ecologische diversiteit op en rondom het erf.

Geriefhoutbosjes zijn vaak vrijliggende elementen in het landschap. Vaak komt u ze tegen in een overhoekje tussen de weilanden, al dan niet omgeven door een sloot. De sloot deed dan dienst als veekering.

Een geriefhoutbosje is vaak groter dan 500 m² en werd vroeger aangeplant om in geriefhout, hout voor dagelijks gebruik, te voorzien. Een geriefhoutbosje was vroeger vaak een monocultuur van bijvoorbeeld eik, es, wilgen of elzen. Doordat een geriefhoutbosje voor de houtvoorziening op eigen erf meestal niet meer van toepassing is, worden tegenwoordig vaak vogelbosjes aangeplant om iets meer variatie te krijgen.

Geriefhoutbosjes kunnen door de rust die er heerst en de geringe betreding veel betekenen voor planten en dieren. Ook landschappelijk zijn geriefhoutbosjes van groot belang. Ze doorbreken de vlakke horizon en zorgen voor afwisseling in het landschap.

Bij de samenstelling van een bijenbosje is rekening gehouden met langdurig voedselaanbod en nestgelegenheid voor (wilde bijen). Ook voor vlinders en andere bestuivers valt hier voedsel te halen gedurende een groot deel van het groeiseizoen.

7. Hoogstamboomgaard

Op uw erf

Een boomgaard mag op het boerenerf niet ontbreken. De boerenbongerd kent veel verschillende fruitsoorten zodat het zelfvoorzienende boerengezin hier jaarrond van kon profiteren. Doordat de hoogstammen redelijk hoog kunnen worden (circa 8 meter) vervullen ze een belangrijke beeldbepalende waarde. De boomgaard vinden we aan de voorzijde van het erf.

Aanleg nieuw element

Locatie	:	Voorzijde erf (zie inrichtingsschets)
Lengte	:	Circa 70 meter
Breedte	:	Circa 21 meter
Plantwijze	:	Driehoeksverband conform tekening met een minimale plantafstand van 10 meter
Aantal	:	10 Stuks
Soorten	:	5 appels, 5 peren
Rassen	:	Zie plantsoenlijst
Maat	:	hoogstam
Aanleg en beheer	:	Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:	nvt

8. Pruimengaard

Op uw erf

De boomgaard bestaat uit veel verschillende soorten. Om te voorkomen dat de relatief kleine pruimen in de schaduw staan van de grote hoge appel en peren bomen, was het niet ongebruikelijk dat de steenvruchten (pruim en kers) op een andere plek stonden dan de pitvruchten (appel en peer). In deze situatie staan de pruimen op het zonnige achtererf. Hiermee heeft dit deel van erf een fraaie nieuwe invulling gekregen. Doordat gebruikt wordt gemaakt van hoogstammen kan men onder de kronen doorkijken.

Aanleg nieuw element

Locatie	: Achterzijde erf (zie inrichtingsschets)
Lengte	: Circa 35 meter
Breedte	: Circa 49 meter
Plantwijze	: Driehoeksverband conform tekening met een minimale plantafstand van 8 meter
Aantal	: 6 Stuks
Rassen	: Zie plantsoenlijst
Maat	: hoogstam
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	: nvt

Cultuurhistorische waarde

Al vele eeuwen wordt in Nederland fruit geteeld in hoogstamboomgaarden. Aanvankelijk waren het vooral kloosters, kastelen en landgoederen. Eind 19de eeuw begon een grote uitbreiding aan fruitboomgaarden. Onder invloed van de landbouwcrisis stapten veel agrariërs in het rivierengebied over van graanteelt naar hoogstamfruit. Een groot voordeel van het hoogstamfruit was dat er dieren onder konden grazen.

Vanaf 1950 is het areaal aan hoogstamboomgaarden flink achteruit gegaan, vanwege de opkomst van de moderne fruitteelt (laagstam).

Hoogstamboomgaarden hebben een grote ecologische waarde. Ze leveren nestgelegenheid aan allerlei vogels. De steenuil is een soort die graag broedt in holle takken van fruitbomen. Een heg om de boomgaard als windsingel vergroot de natuurwaarde van de boomgaard.

9. Solitaire boom, laanbomen of bomengroep

Op uw erf

Een typische erfboom is de walnoot. De walnoot levert vruchten en werd vanwege de sterk geurende eigenschappen vaak naast de keukendeur aangeplant. Op die manier wist men vliegen en muggen - welke een hekel hadden aan de geur- buiten de deur te houden. Om diezelfde reden wordt de walnoot nu toegepast bij het terras.

Aanleg nieuw element

Locatie	: Centraal op het verharde achtererf (zie inrichtingsschets)
Plantwijze	: Solitair op ruime afstand (minimaal 12 meter) van de fruitbomen
Aantal	: 1 stuk
Soort	: Walnoot (<i>Juglans regia</i>)
Maat	: 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte

Aanleg en beheer : Zie informatievellen in de bijlage
Overig : nvt

10. Solitaire boom, laanbomen of bomengroep

Op uw erf

Naast de boerderij is in de hoek van de boomgaard een lindeboom beoogd.

De lindeboom staat symbool voor vruchtbaarheid. De lindeboom werd van oorsprong vaak naast het slaapkamerraam aangeplant.

Aanleg nieuw element

Locatie : In de hoek van de boomgaard, ter hoogte van de voordeur (zie inrichtingsschets)
Plantwijze : Solitair
Aantal : 1 stuk
Soort : Winterlinde (*Tilia cordata*)
Maat : 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer : Zie informatievellen in de bijlage
Overig : nvt

11. Solitaire boom, laanbomen of bomengroep

Op uw erf

Het Winterswijkse boerenerf kenmerkt zich vooral door de hoge bomen, veelal eiken, op het achtererf. De bomen bieden beschutting en timmerhout. Verspreid over het achtererf zijn in dit plan een aantal bomen geplaatst welke bijdragen aan dit beeld zonder daarbij de bezonning van de pruimenggaard of zonnepanelen nadelig te beïnvloeden. Er is gekozen om niet alleen eiken toe te passen, maar ook andere soorten vanwege van de biodiversiteit maar ook om de overlast van processierupsen te beperken. De wintereik is kenmerkend voor het landschap in Oost-Achterhoek.

Aanleg nieuw element

Locatie : In het vogelbosje 4a (zie inrichtingsschets)
Plantwijze : Overstaander
Aantal : 1 stuks
Soort : Zoete kers (*Prunus avium*)
Maat : 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer : Zie informatievellen in de bijlage
Overig : Nvt

12. Solitaire boom, laanbomen of bomengroep

Aanleg nieuw element

Locatie	: Naast het kippenschuurtje (zie inrichtingsschets)
Plantwijze	: Solitair
Aantal	: 1 stuks
Soort	: Tamme kastanje (<i>Castanea sativa</i>)
Maat	: 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	: nvt

13. Solitaire boom, laanbomen of bomengroep

Aanleg nieuw element

Locatie	: In het vogelbosje 4c (zie inrichtingsschets)
Plantwijze	: Overstaander
Aantal	: 1 stuks
Soort	: Wintereik (<i>Quercus petraea</i>)
Maat	: 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	: nvt

14. Solitaire boom, laanbomen of bomengroep

Aanleg nieuw element

Locatie	: In het vogelbosje (5) (zie inrichtingsschets)
Plantwijze	: Overstaander
Aantal	: 1 stuks
Soort	: Wintereik (<i>Quercus petraea</i>)
Maat	: 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	: nvt

15. Solitaire boom, laanbomen of bomengroep

Op uw erf

Deze boom vervult samen met een bestaande eik de poortwachtersrol nabij de entree van het erf. Beide bomen vormen een poort, de entree van het achtererf. Dit effect wordt versterkt door de beslotenheid van het oprit en het open karakter van het achtererf. Om te benadrukken dat het hier om een boom gaat met een afwijkende functie is gekozen voor een beuk als tegenhanger van de eikenlaan.

Aanleg nieuw element

Locatie	: Entree erf (zie inrichtingsschets)
Plantwijze	: Poortwachter
Aantal	: 1 stuks
Soort	: Beuk (Fagus sylvatica)
Maat	: 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	: nvt

Cultuurhistorische waarde

Een solitaire boom of bomengroep werd regelmatig in het weiland aangeplant als schaduw voor het vee of om het landschappelijke beeld compleet te maken. Ook werd een solitaire boom regelmatig op de hoek van het perceel aangeplant als afbakening (grensboom). Verder vindt men ook regelmatig solitaire bomen rondom het huis. Veel boomsoorten hadden een functie. Zo werd een walnoot vaak in de buurt van de keuken aangeplant omdat de walnoot muggen en vliegen weert en ook zorgde voor schaduw.

Laanbomen kennen een historische functie op bijvoorbeeld landgoederen en grotere boerderijen en buitenplaatsen als onder andere aankleding van wandellanen. Door deze aanplant ontstond er schaduw op het wandelpad. De welgestelde bewoners konden op deze manier geriefelijk wandelen zonder dat men werd gebruid door de zon. Iets wat in die dagen als teken van armoede werd gezien. De statigheid van een rij laanbomen werd door het gebruik van speciale soorten bomen versterkt.

16. Sinusbeheer

Op uw erf

Het weilandje naast het erf kent een extensief verschrallend beheer. Er wordt geen mest opgebracht en het maaisel wordt afgevoerd om zodoende de natuurpotentie tot ontwikkeling te laten komen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van 'sinusbeheer' om de variatie in het weiland te maximaliseren t.b.v. de biodiversiteit.

Aanleg nieuw element

Locatie	: In het weiland tussen de Guldenweg, het erf en de poel (zie inrichtingsschets)
Overig	: nvt

Ecologische waarde

De manier waarop hooiland wordt beheerd, is belangrijk voor plant en dier. Een interessante methode om zoveel mogelijk de biodiversiteit te versterken is het maaien (en afvoeren van maaisel) volgens de principes van Sinusbeheer.

Sinusbeheer is een alternatieve manier van gefaseerd maaien, waarbij vrijheid en flexibiliteit sleutelwoorden zijn. In het kort komt sinusbeheer erop neer dat je als beheerder zelf bepaalt waar, wanneer en hoe vaak je maait, met als richtlijn dat bij elke maaibeurt ca. 40% van de oppervlakte blijft staan. Advies is om het maaisel af te voeren; dit verhoogt in de meeste situaties sterk de soortenrijkdom van de vegetatie.

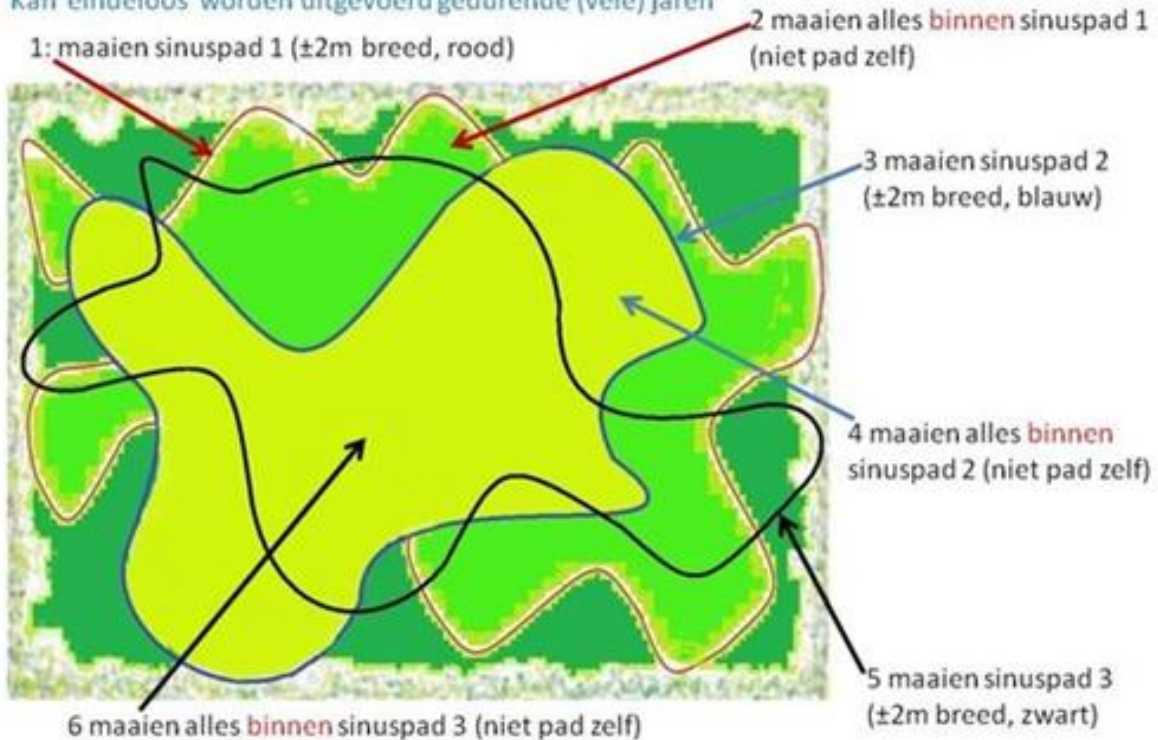

Werkwijze sinusbeheer: een paar keer per jaar wordt een slingerend, rondlopend pad gemaaid van 1 – 2 meter breed. Enkele weken later wordt de begroeiing binnen het pad gemaaid. Hierdoor ontstaat variatie in hoogte van begroeiing, windluwte en de mate waarin randen beschonen worden door de zon. Door iedere keer in wisselende patronen (sinussen) te maaien ontstaat er een maximum aan variatie: met delen die jaarrond of zelfs meerdere jaren overstaan tot en met delen die twee, drie of zelfs vier keer per seizoen worden gemaaid. Het sinusbeheer vormt een mooie combinatie van enerzijds verschrallen en anderzijds het creëren van maximale variatie met veel voedselaanbod aan insecten, 'kraamkamers' voor vlinders en plekken waar allerlei dieren kunnen overwinteren. Voor de ontwikkeling van vegetatie is het tijdstip van maaien van groot belang. Maaiadvies is afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem en de reeds aanwezige vegetatie. Is de bodem niet extreem voedselrijk en is de begroeiing reeds soortenrijk, dan kunt u de eerste maaibeurt uitstellen tot na 15 juni. Daarmee houdt u de aanwezige soortenrijkdom in stand.

Heeft u echter een hoogproductieve soortenarme grasbegroeiing, dan is verschrallen wenselijk. Dat bereikt u door vaker te maaien (met afvoeren van maaisel) en door de eerste maaibeurt vroeg in het seizoen uit te voeren, bijvoorbeeld in de tweede helft van mei. Maar check wel of er weidevogels broeden die u zou kunnen verstoren.

Voorbeeld sinusbeheer (Bron: Jurgen Couckuyt)

Kan verdeeld over 1, 2, 3 of meer jaar afhankelijk van productie grasland
Kan 'eindeloos' worden uitgevoerd gedurende (vele) jaren

De Stappen van maaien binnen Sinusbeheer

17. Bloemrijke rand

Op uw erf

Naast het toepassen van sinusbeheer kan er ook voor worden gekozen om op kleine schaal bloemen in te zaaien zodat ook op korte termijn voldoende voedsel te vinden is voor insecten. Deze bloemenranden hebben een ruige structuur en zijn voor bijvoorbeeld fazanten en patrijzen zeer waardevol. Ook vogels en kleine zoogdieren profiteren mee en wanneer de bloemenrand ook in de winter blijft staan kunnen insecten hier overwinteren. De rand vormt de scheiding tussen de boomgaard en het weiland.

Aanleg nieuw element

Locatie	: In het weiland, grenzend aan de Guldenweg en tussen het weiland en de boomgaard (zie inrichtingsschets)
Oppervlak	: 66 x 2 = 132 m ² langs de guldenweg 38 x 4 = 152 m ² langs de boomgaard
Aanleg en beheer	: Zie informatie vellen in de bijlage
Overig	: nvt

Ecologische waarde

Vooral in de maanden juni en juli zijn er voor bijen en andere insecten weinig bloemen voor het verzamelen van stuifmeel en nectar. De meeste inheemse bomen en struiken zijn dan al uitgebloeid. In deze periode kunnen we bijen en insecten goed helpen door de ontbrekende schakels in de zogeheten bloeihoog aan te vullen.

De Bloeihoog is het totaal aan voorkomende bloeiers uitgezet in de tijd. Wanneer het hele groeiseizoen voldoende bloeiende soorten aanwezig zijn dan is de bloeihoog op orde. Wanneer er op bepaalde momenten gebrek is aan bloeiende beplanting dan kunnen we dit oplossen door aanplant en/of het inzaaien van bloemen, om de bloeihoog volledig te maken.

Kruidenrijke randen

Het zaadmengsel

Kies voor het beste resultaat een zaadmengsel dat bestaat uit:

1. Een beperkt aantal inheemse soorten geschikt voor of zand of kleigrond. Het toepassen van exotische soorten draagt minder bij aan de gewenste versterking van de biodiversiteit en kan zelfs leiden tot verspreiding van ongewenste soorten
2. Meerjarige soorten. Voor een duurzaam resultaat is het verstandig om meerjarige soorten in te zaaien en niet alleen eenjarige soorten.

18. Muizenruiter

Op uw erf

Het maaisel dat vrij komt bij het sinusbeheer dient te worden afgevoerd. Eventueel kan een deel van het maaisel worden gebruikt voor het maken van een zogenaamde muizenruiter. De muizenruiter is een afgeleide van de hooiruiter. Een hooiruiter is een ouderwetse manier om hooigras een korte periode op het land op te slaan. Deze ruiter draagt bij aan de cultuurhistorische uitstraling en heeft een toegevoegde ecologische waarde.

Aanleg nieuw element

Locatie : In het weiland (zie inrichtingsschets)
Overig : nvt

Ecologische waarde

Om in de winter voldoende voedselaanbod voor roofvogels zoals uilen en torenvalk te bieden, is het interessant om in de zomer een zogeheten muizenruiter te bouwen. Een muizenruiter is een stellage (van houten palen) met drie of vier poten en daartussen dwarsliggers voor het op het veld verder drogen van al enige tijd ervoor geoogst gras, of andere zaadplanten. Onder een "opgetaste" ruiter wordt op deze manier een mooi onderkomen gemaakt voor muizen die dus in de wintermaanden het voedsel vormen voor de roofvogels.

De muizenruiter kan geplaatst worden op een erf, niet te ver verwijderd van broedplaatsen van de steen- en kerkuil.

Maken van Muizenruiter

Deponeer op de bodem een dikke laag stro, strooi daarop een laag graan en leg daar vervolgens weer stro overheen. Daarbovenop stapelt u een ruime hoeveelheid takken. Het is belangrijk dat er tijdens de winter regelmatig graan in de muizenruiter gestrooid wordt, zodat de muizen voldoende te eten hebben. Op die manier hebben ook de uilen en roofvogels tijdens de wintermaanden geen honger. Vooral tijdens strenge winters met sneeuw biedt de muizenruiter de uilen en roofvogels een grotere kans om te overleven.

De muizenruiter kan geplaatst worden op een erf, niet te ver verwijderd van broedplaatsen van de steen- en kerkuil.

19. Steenuilenkast

Op uw erf

Een steenuilenkast helpt de steenuil aan een geschikte nestplaats. Deze kan worden geplaatst in een oude boom of in bijvoorbeeld de te plaatsen kippenschuur. Daarnaast kunnen verspreid over het erf ook andere nestkasten worden opgehangen om ook ander vogels te helpen.

Aanleg nieuw element

Locatie : (zie inrichtingsschets)
Overig : nvt

Ecologische waarde

Door het plaatsen van een diversiteit van nestkasten op en rond uw erf biedt u op een relatief eenvoudige manier al veel vogelsoorten een plek om te broeden. Verschillende vogels hebben verschillende 'woonwensen'. Daarom zijn er ook verschillende typen nestkasten.

Veel vogelsoorten maken hun nest in boomholtes. Deze zogeheten holenbroeders kunnen gebruik maken van nestkasten. Dus als u in een bosrijke omgeving woont kunt u verschillende nestkasten ophangen: kasten geschikt voor mezen, winterkoninkjes, boomkruiper, boomklever, de bonte vliegenvanger, de grote bonte specht en de bosuil.

Steenuilenkast

Een agrarisch landschap is open en trekt weer andere vogels. U kunt hier bijvoorbeeld kasten ophangen voor zwaluwen, spreeuwen en mussen maar ook een kast voor de steenuil, kerkuil of de torenvalk.

Op veel plekken zetten vrijwilligersgroepen zich in voor uilen. Als uw erf geschikt wordt bevonden, dan zijn deze vrijwilligers vaak bereid om tegen een kleine vergoeding een kast op te hangen. Voor een uilenwerkgroep bij u in de buurt kunt u terecht op www.kerkuil.com of www.steenuil.nl.

Richtlijnen voor het ophangen van een nestkast:

- Hang de nestkast op een rustige plek op, zodat de vogels zich veilig voelen en naar binnen durven. Dus niet direct naast het terras, als u daar in het voorjaar zelf vaak zit.
- Niet in de volle zon, dus liever niet op het zuiden.

- De invliegopening kan het beste op het noorden, oosten of noordoosten gericht zijn.
- Een vrije en veilige aanvliegeroute is belangrijk. Geen takken direct voor de opening.
- Hang de nestkast stevig op, zodat hij niet kan gaan slingeren of vallen.
- Hang de nestkast op in het najaar. Vogels kunnen er al aan wennen en de kast gebruiken als slaapplek.
- Maak de kast elk jaar in september of oktober weer schoon. Met kokend water.

Bepantingslijst

Onderstaande plantsoenlijst omvat de beplanting die nodig is om het voorgestelde plan uit te voeren. SLG biedt de mogelijkheid deze beplanting tegen een kleine eigen bijdrage aan te schaffen. Daartoe wordt in het najaar (november-december 2021) een uitdeeldag georganiseerd nabij ons kantoor in Rozendaal. De exacte uitdeel locatie en de datum waarop deze dag zal plaatsvinden is op dit moment nog niet bekend. Mocht u gebruik willen maken van dit aanbod, neem dan in september of oktober contact met ons op. We verwachten tegen die tijd ook de hoogte van uw eigen bijdrage vast te kunnen stellen.

Stemerdink			
Nederlandse naam		Maat	Aantal
Bosplantsoen	Wetenschappelijke naam	0	0
Veldesdoorn/spaanse aak	Acer campestre	60-80	215
Krent	Amelanchier lamarckii	60-80	40
Haagbeuk	Carpinus betulus	60-80	168
Hazelaar	Corylus avellana	60-80	27
Eenstijlige meidoorn	Crataegus monogyna	60-80	112
Wilde liguster	Ligustrum vulgare	60-80	25
Vuilboom/ Sporkehout	Rhamnus frangula	60-80	40
Egelantier	Rosa rubiginosa	60-80	2
Lijsterbes	Sorbus aucuparia	60-80	40
Gelderse roos	Viburnum opulus	60-80	45
Boompalen	Type	0	0
Boompalen	Onbehandeld	8x250	22
Boombeschermer	Anti knab	78	22
Laanbomen	Wetenschappelijke naam	0	0
Zoete kers	Prunus avium	10-12	1
Tamme kastanje	Castanea sativa	10-12	1
Walnoot	Juglans regia	10-12	1
Winter eik	Quercus petraea	10-12	2
Winterlinde	Tilia cordata	10-12	1
Beuk (Groen)	Fagus sylvatica	10-12 mk	1
Fruitbomen	Ras	0	0
Appel	Cox's Orange Pippin(*)	hoogstam	1
Appel	Lemoenappel(*)	hoogstam	1
Appel	Notarisappel	hoogstam	1
Appel	Sterappel	hoogstam	1
Appel	Zoete kroon*	hoogstam	1
Peer	Beurre Clairgeau	hoogstam	1
Peer	Charneux	hoogstam	1
Peer	Emile d'Heyst*	hoogstam	1
Peer	Legipont	hoogstam	1
Peer	Saint Remy	hoogstam	1
Pruim	Anna spath*	hoogstam	1
Pruim	Hauszwetsche*	hoogstam	1
Pruim	Kroosjespruim*	hoogstam	1
Pruim	Monsieur Hatif (Wijnpruim)	hoogstam	1
Pruim	Reine Claude Verte	hoogstam	1

Plankaart
